

Regulamin Specjalny Oceny Ekspozatów Tematycznych

Artykuł 1. Wystawy konkursowe.

Zgodnie z art. 1.4 Regulaminu Ogólnego Oceny Ekspozatów na Wystawach Konkursowych GREV, celem uzupełnienia tych zasad, opracowano niniejszy regulamin SREV w odniesieniu do filatelistyki tematycznej.

Zarówno Regulamin Ogólny Wystaw Konkursowych GREX-PZF, jak i Regulamin Ogólny Oceny Ekspozatów na Wystawach Konkursowych GREV-PZF powstały w oparciu o obowiązujące regulaminy GREX i GREV Światowej Federacji Filatelistyki (FIP). Treść regulaminów PZF nie zawiera elementów sprzecznych z zasadami obowiązującymi na wystawach FIP i FEPA.

Regulaminy Specjalne Oceny Ekspozatów dla poszczególnych klas SREV obowiązujące na wystawach PZF są tłumaczeniami aktualnych regulaminów Światowej Federacji Filatelistyki (FIP).

Artykuł 2. Ekspozaty konkursowe.

Ekspozat tematyczny rozwija temat zgodnie z planem, demonstrując wiedzę tematyczną i filatelistyczną poprzez wybrane walory filatelistyczne. Wiedza ta winna prowadzić do najlepszych z możliwych selekcji i rozmieszczenia materiału oraz dokładności związanego z nim tekstu tematycznego i filatelistycznego.

Artykuł 3. Zasady budowy ekspozatu.

3.1. Odpowiedni materiał filatelistyczny

3.1.1. Ekspozat tematyczny wykorzystuje najszerszy zakres odpowiedniego materiału pocztowo-filatelistycznego.

3.1.2. Każdy walor musi być związany z wybranym tematem oraz przedstawiać informację tematyczną w sposób jasny i najbardziej efektywny.

3.2. Opracowanie i rozwinięcie tematyczne

Opracowanie i rozwinięcie ekspozatu tematycznego obejmuje strukturę ekspozatu (tytuł i plan) oraz opracowanie każdego punktu tej struktury (rozwinięcie).

3.2.1. Tytuł i plan

Tytuł z każdym podtytułem określają zakres ekspozatu.

Plan definiuje strukturę ekspozatu i jego podrozdziałów i pokrywa wszystkie najważniejsze aspekty związane z tytułem. Winien on być zbudowany wyłącznie na podstawie kryteriów tematycznych. Kolejność rozdziałów głównych i ich podrozdziałów powinna ukazywać raczej rozwinięcie planu a nie listę jego głównych aspektów.

Tytuł i plan muszą być przedstawione na karcie początkującej prezentowany ekspozat.

3.2.2. Rozwinięcie

Rozwinięcie oznacza głębokie opracowanie tematu, mające na celu aranżację materiału w pełnej zgodności z planem.

Opracowanie wykorzystuje tylko informację tematyczną, autoryzowaną przez władze pocztowe, dostępną z:

- celu wydania lub użycia waloru,
- pierwszo- i drugoplanowych elementów rysunku waloru,
- innych cech pocztowych.

Takie opracowanie wymaga:

- głębokiej wiedzy wybranego tematu,
- wysokiego stopnia wiedzy filatelistycznej,
- tekstu tematycznego, celem ukazania koniecznych połączeń tematycznych i przedstawienia szczegółów tematycznych, o ile to konieczne.

3.2.3. Innowacja

Innowacja może być ukazana poprzez:

- wprowadzenie nowych tematów, lub
- nowe aspekty znanych lub uznanych tematów, lub
- nowe podejście do znanych tematów, lub
- nowe zastosowanie materiału.

Innowacja może dotyczyć wszystkich składowych opracowania i rozwinięcia.

3.3. Kwalifikacja materiału filatelistycznego

Jeśli nie jest to sprawą oczywistą, łączność pomiędzy materiałem filatelistycznym a tematem musi być jasno przedstawiona.

Artykuł 4. Kryteria oceny

Ogólne kryteria, jakie przedstawiono w GREV-PZF, art. 4., przystosowane zostały do osobliwości klasy tematycznej.

4.1. Opracowanie i rozwinięcie tematyczne

Opracowanie oceniane będzie wg tytułu i planu, rozwinięcia oraz innowacji ukazanych w ekspozycji.

4.1.1. Tytuł i plan oceniane będą rozważając:

- zgodność pomiędzy planem a tytułem,
- obecność karty z planem,
- adekwatność karty z planem,
- prawidłowość, logiczność i wyważenie budowy (podziały i podpodziały),
- pokrycie wszystkich głównych aspektów koniecznych do rozwinięcia tematu.

4.1.2. Rozwinięcie oceniane będzie rozważając:

- prawidłowe zebranie i rozmieszczenie walorów w zgodności z planem,
- łączność pomiędzy walorami a tekstem tematycznym,
- głębokość rozwinięcia ukazaną poprzez połączenia, wzajemne odniesienia, odgałęzienia, przyczyny i efekty,
- wyważenie, przyznając każdemu punktowi tematycznemu ważność odpowiadającą jego znaczeniu w temacie,
- opracowanie wszystkich aspektów planu.

4.1.3. Innowacja oceniana będzie wg powyższego art. 3.2.3.

4.2. Wiedza, osobiste studia i badania

Kryterium „Wiedza, osobiste studia i badania” wymaga oceny aspektów tematycznych i filatelistycznych ekspozycji.

4.2.1. Wiedza tematyczna i związane z nią osobiste studia i badania oceniane będą rozważając:

- stosowność, zwartość i prawidłowość tekstu tematycznego,
- prawidłowe tematyczne użycie materiału,
- obecność nowych tematycznych odkryć dla tematu.

4.2.2. Wiedza filatelistyczna, osobiste studia i badania oceniane będą rozważając:

- pełną zgodność z zasadami pocztowymi filatelistyki,
- obecność najszerszego z możliwych zakresu materiału pocztowo-filatelistycznego i jego zrównoważone wykorzystanie,
- stosowność dokumentów pocztowych,
- stosowność i prawidłowość tekstu filatelistycznego, o ile jest wymagany,
- obecność studiów filatelistycznych i związanego z tym starannego wykorzystania ważnego materiału filatelistycznego.

4.3. Stan i rzadkość

Kryterium „Stan i rzadkość” wymaga oceny jakości prezentowanego materiału, biorąc pod uwagę standard istniejącego dla danego tematu materiału, rzadkość i względną trudność w nabyciu wybranego materiału.

4.4. Prezentacja

Kryterium „Prezentacja” wymaga oceny jasności eksponatu, tekstu, jak również ogólnego estetycznego wyważenia eksponatu.

Dokładniejsze wyjaśnienie w poniżej zamieszczonych „Wytycznych”.

Artykuł 5. Ocena eksponatu

5.1. Eksponaty tematyczne powinny być oceniane przez jury, zgodnie z Rozdziałem V, GREX-PZF.

5.2. Celem osiągnięcia przez jury zrównoważonej oceny, dla eksponatów tematycznych ustalono następujące punktowe wartości względne (patrz GREV-PZF, artykuł 5.2.):

Opracowanie i rozwinięcie	35
<i>Tytuł i plan 15</i>	
<i>Rozwinięcie 15</i>	
<i>Innowacja 5</i>	
Wiedza, osobiste studia i badania	30
<i>Wiedza tematyczna 15</i>	
<i>Wiedza filatelistyczna 15</i>	
Stan i rzadkość	30
<i>Stan 10</i>	
<i>Rzadkość 20</i>	
Prezentacja	5
Łącznie	100 punktów

Wytyczne do oceny eksponatów tematycznych

Artykuł 1. Wystawy konkursowe

Niniejsze wytyczne mają pomóc sędziom w ocenie, a wystawcom w przygotowaniu eksponatów filatelistyki tematycznej.

Artykuł 2. Eksponaty konkursowe

Wystawiane karty winny:

- prezentować wybrany temat jako całość, lub
- ukazywać w pogłębiony sposób określone rozdziały zbioru, nie tracąc logiki i ciągłości wybranego tematu. W tym przypadku koniecznym może być przystosowanie strony z planem (patrz 3.2.1 poniżej), która byłaby odpowiednią dla eksponatu.

Artykuł 3. Zasady budowy eksponatu

3.1. Odpowiedni materiał filatelistyczny

Odpowiedni materiał pocztowo - filatelistyczny to taki, który dla celów przekazywania poczty lub innych form komunikacji pocztowej został wydany, miał być wydany lub został wytworzony w czasie przygotowania do druku, był używany lub też uważany był za ważny dla opłaty przesyłek przez rządowe, lokalne lub prywatne agencje pocztowe bądź też przez w pełni upoważnione lub uprawnione władze.

Odpowiedni materiał pocztowo – filatelistyczny posiada następujące cechy:

Typ materiału

- znaki służące do uiszczania opłaty (znaczki, zeszyciki znaczkowe, całostki, frankatury mechaniczne, komputerowo opłacana poczta, przykładowo nalepki FRAMA itp.) oraz ich modyfikacje (np. przedruki i nadruki, dziurkowania, czyli „perfins”). Jednakże zmodyfikowane walory nie powinny być włączane, jeśli modyfikacja odciąga uwagę od oryginalnego tematu (przykładowo, czyniąc go niewidocznym). Takie walory mogą być użyte dla tematu(ów) związanych z modyfikacją.
- kasowniki pocztowe (zwykłe, wirniki propagandowe, okolicznościowe i inne stemple specjalne).
- znaczki, kasowniki, adnotacje i/lub karty wskazujące na przywileje pocztowe (władz, wojskowe).
- inne walory stosowane w operacjach pocztowych, takie jak nalepki polecenia, nalepki określające drogi przekazywania poczty, adnotacje pocztowe, nalepki lub adnotacje dodatkowe (przykładowo cenzury, dezynfekcji, poczta z katastrof), pokwitowania dostarczenia poczty, kupony na odpowiedź, oznaczenia agencji pocztowych, oznaczenia i nalepki związane z automatyzacją poczty. Te walory winny znajdować się na odpowiednich dokumentach.
- walory, które zamierzano wydać lub wytwarzany w czasie przygotowania do druku, przykładowo szkice, próby
- błędy i usterki.
- znaki fiskalne. Dopuszcza się ich włączanie tylko wtedy, gdy były one pocztowo użyte lub mają ważność pocztową. Znaki fiskalne wydane dla celów tylko fiskalnych mogą być włączane tylko wtedy, gdy są one jedynym środkiem opisania ważnego tematycznie punktu.

Ramy czasowe

Materiał pocztowy z okresu przedznaczkowego, poprzez okres klasyczny, do czasów obecnych.

Usługi pocztowe

- poza normalnymi przesyłkami pocztowymi, specyficznymi rodzajami – przykładowo (wolna od opłaty) poczta urzędowa i wojskowa (włączając aerografy i V-mail); poczty morska, kolejowa i lotnicza różnego typu; poczta obozów jenieckich i koncentracyjnych, pakiety pocztowe, paczki pocztowe i fracht pocztowy,
- pocztowa obsługa płatności,
- poczty prywatne, autoryzowane lub tolerowane przez władze oficjalne, bądź też działające przy całkowitym braku poczty urzędowej.
- określenie „inne środki łączności pocztowej” obejmuje inne formy usług pocztowych, takie jak poczta pneumatyczna, telegramy, poczta elektroniczna (przykładowo wiadomości przesyłane elektronicznie do urzędu pocztowego, gdzie są drukowane i dostarczane adresatowi) itp.

Materiał nieodpowiedni

Następujące materiały są nieodpowiednie:

- fantazyjne wydania z nieistniejących terytoriów pocztowych, wydania rządów emigracyjnych lub organizacji bez własnych usług pocztowych,
- prywatne stemple dodatkowe, które są odbijane przez nadawcę lub dostawcę przed wysłaniem dokumentów,
- widokówki, chyba, że są one całostkami pocztowymi produkowanymi przez władze pocztowe,
- prywatne dodatkowe nadruki na całostkach pocztowych (repiquages),
- znaki administracyjne (niepocztowe) na dokumentach, jeśli nie są one związane z przywilejem pocztowym,
- prywatne ozdoby na kopertach i kartkach pocztowych
- prywatne winietki (nalepki reklamowe), bez względu na cel ich użycia.

Materiał z „pogranicza”

Różnorodność usług i przepisów pocztowych w różnych krajach oraz ich ewolucja w czasie uniemożliwia określenie listy obejmującej wszystkie możliwe sytuacje. Niektóre walory tylko w pewnym stopniu odpowiadają definicji materiałów odpowiednich i nieodpowiednich; dlatego też winny być one używane głównie wtedy, gdy nie ma innego materiału dostępnego dla ilustracji

specyficznego szczegółu tematycznego. Ich włączenie do eksponatu powinno być zawsze poparte głębokim uzasadnieniem filatelistycznym.

Walory należące do specyficznej kultury filatelistycznej tematu, kraju lub regionu mogą być tolerowane w takim stopniu, w jakim są uzasadnione, a ich liczba jest proporcjonalna do stopnia opracowania eksponatu.

Informacja tematyczna

Informacja tematyczna wypływa:

- bezpośrednio z celu wydania (lub użycia), bądź też grafiki waloru, lub
- pośrednio, jako wynik głębszej analizy, która upoważnia użycie materiału, który na pierwszy rzut oka nie wykazuje żadnego związku z tematem.

Tak, więc informację tematyczną można uzyskać z:

- celu wydania:
  - wydania, które powstają w wyniku zmian sytuacji politycznej
  - wydania, które dokumentują szczególny okres
- i, poza głównym i drugoplanowym obrazem waloru, z:
  - tekstu, stylu ilustracji i podobnych szczegółów
  - materiału, na którym drukowano walory, np. jedwab, papier banknotowy, mapy wojenne
  - znaku wodnego i perforacji (np. znaczki perforowane, zwane „perfins”)
  - tekstu lub ilustracji na marginesach, międzypolach, przywieszkach, okładkach i przekładkach zeszytów znaczkowych itp.
  - usług pocztowych o znaczeniu tematycznym (przykładowo znaczki poczty kolejowej, telegrafów, gazetowe, całostki urzędowe, poczta gołębia).

Powyżej opisana informacja tematyczna musi być:

- zainicjowana przez służbę pocztową, lub
- wprowadzona albo dodana przez pocztę (np. przywieszki reklamowe, opisy na marginesach, ilustracje całostek pocztowych), lub
- zatwierdzona przez służbę pocztową (np. całostki pocztowe na prywatne zamówienie).

Dodatkowe dodruki lub nadruki wprowadzone prywatnie po sprzedaży walorów nie spełniają tych wymagań.

Zwykle osteplowania mogą być przedmiotem zainteresowania z uwagi na szczególne znaczenie nazwy miejscowości lub przyczyny jej istnienia. Alternatywnie, poza danymi dotyczącymi miejsca i/lub daty, muszą one zawierać odpowiednią informację tematyczną (np. tekst reklamowy, ilustracja). Stempel, nawet przedznaczkowy, nie dokumentuje miejsca urodzenia osoby. Również data i miejsce datownika, odnoszące się do specjalnego wydarzenia, które miało miejsce w danym dniu i miejscowości, są odpowiednie tylko wtedy, gdy inne elementy tematyczne dotyczą tematu, lub, gdy ma on specyficzne znaczenie tematyczne z historycznego punktu widzenia; w tym ostatnim przypadku może on być użyty tylko wtedy, gdy odnosi się do ważnego szczegółu tematu.

Dane nadawcy i adresata stanowią informacje bez znaczenia, chyba, że dokument ukazuje specjalne przywileje pocztowe (np. opłata częściowa lub zwolnienie od opłaty pocztowej) wynikające ze stanowiska, stanu lub statusu jednego z nich (np. siły zbrojne lub poczta urzędowa). Oznaczenie zmniejszenia (lub zwolnienia z) opłaty pocztowej, lub stemple służbowe lub równorzędne oznaczenia trasy pocztowej, stanowią dostateczne świadectwo. W niektórych przypadkach dane nadawcy i/lub adresata, w połączeniu z elementami pocztowymi dokumentu, mogą być pomocne jako dodatkowa informacja tematyczna.

Informacje przedstawione na winietkach (to jest ilustrowanych nalepkach), stemplach, kaszetach i dodrukach dekoracyjnych pochodzenia prywatnego (nieautoryzowane przez pocztę) nie powinny być

używane do rozwinięcia tematycznego. W wyjątkowych przypadkach, gdy nie ma innego materiału, mogą być one brane pod uwagę jako część dokumentu, ale tylko wtedy, gdy odpowiednio opisują specyficzną drogę pocztową albo posiadają znaczący związek tematyczny.

3.2. Opracowanie i rozwinięcie tematyczne

W filatelistyce tematycznej koncepcja zdefiniowana w GREV-PZF przedstawiona jest poprzez plan.

Plan i rozwinięcie stanowią dwa aspekty połączonego ze sobą związku, opierającego się na przeprowadzonych przez zbieracza własnych studiach i badaniach tematu i materiału. Głębsza znajomość tematu pozwala zwiększyć liczbę faktów i szczegółów oraz pozwala na poszukiwanie dodatkowych walorów je ilustrujących. Lepsza znajomość materiału pozwala na identyfikację nowych walorów, które częstokroć muszą być zweryfikowane dalszymi badaniami tematu, co może doprowadzić do planu bardziej opracowanego

3.2.1. Tytuł i plan

Tytuł i plan stanowią pełną znaczenia jedność i odzwierciedlają specyficzny charakter wybranego tematu. Z tego wynika, iż różne tytuły dają początek różnym planom.

Jeśli wystawca decyduje się na wystawienie samodzielnej części zbioru, plan i tytuł eksponatu muszą być zgodne z tą częścią.

Tytuł przedstawia syntezę pracy. Stąd też tytuł i zawartość kart wystawowych muszą pasować do siebie, a kolejność materiału filatelistycznego montowanego na kartach winna prezentować wszystkie szczegóły historii przedstawionej w tytule. Tytuły mające na celu zwiększenie atrakcyjności eksponatu mogą być mylące, jeśli odbiegają one od koncepcji przedstawionej na kartach.

Plan dostarcza jasnego i zrozumiałego spojrzenia na wszystkie główne aspekty tematu. Może on:

- w celu dokonania syntezy tematu lub idei być wybranym dowolnie, lub
- w sposób naturalny wywodzić się z tematu.

Budowa planu może wywodzić się z klasyfikacji opartej na czasie (historyczna, ewolucyjna), lub przedmiotowej (naukowa, systematyczna, organizacyjna, ekonomiczna itp.), lub na innym kryterium. Przykładowo, tematy związane z organizacjami lub instytucjami (np. Czerwony Krzyż, Liga Narodów, Rada Europy), powtarzającymi się wydarzeniami (Dzień Znaczka, Igrzyska Olimpijskie), itp. mogą być podzielone na podrozdziały według ich struktury, typu organizacji oraz poszczególnych wydarzeń, co następuje po ich klasyfikacji tematycznej w odniesieniu do czasu i miejsca.

Tematy rozwinięte w ramach systemu organizacyjnego lub chronologicznego winny jasno ukazać podłoże historyczne, cele, zadania, wyniki i efekty aktywności takich organizacji lub zdarzeń. Plan powinien składać się tylko z podziałów i podpodziałów tematycznych, bez rozdziałów ogólnikowych (np. „Różne”, „Dodatek”). Poza tym powinno się unikać podpodziałów według daty i/lub kraju wydania, typu materiału (np. „Frankatury”, „Całostki”) lub celu wydania (np. „Rocznice”). Takie walory powinny być umieszczone zgodnie z ich informacją tematyczną. Takie walory najlepiej użyć według ich informacji tematycznej. To samo odnosi się do specjalnych badań filatelistycznych.

Oczekuje się, aby plan przedstawiał logiczny układ pozwalający studiować cały eksponat bez zakłócających przerw pomiędzy różnymi rozdziałami. Ideałem jest, gdy początek następnego rozdziału ma logiczne połączenie z rozdziałem poprzednim. Pomaga to w utworzeniu interesującej historii a nie niepowiązanego ze sobą spisu zawartości.

Efektywny plan pokrywa najszerszy zakres zagadnień związanych z tytułem. W tym względzie, jeśli tego nie określono szczegółowo w tytule, plan nie powinien być ograniczony z uwagi na ramy czasowe lub geografię, o ile wybrany temat na to pozwala.

Różne rozdziały powinny być dobrze wyważone z uwagi na ich względne znaczenie tematyczne w ramach wybranego tematu jaki zdefiniowano w tytule, a nie z uwagi na ilość dostępnego materiału.

Opracowanie innowacyjnego planu uważane jest za niezbędne dla innowacyjnego rozwinięcia.

Karta z planem

Karta z planem obejmuje wszystkie główne poddziały planu; dokładniejsze i bardziej szczegółowe poddziały z zasady winny być przedstawione na poszczególnych kartach wystawowych. Plan nie może być zastąpiony opisem literackim lub ogólnym wstępem.

Odpowiednia karta z planem zapewnia, że zarówno zwiedzający jak i sędziowie nie muszą „rekonstruować” planu poprzez wertowanie kart eksponatu. Oczywiście trudności z tym związane mogą znaleźć odbicie w zrozumieniu i ocenie eksponatu.

Klasyfikacja liczbowa (np. dziesiętna, system prawniczy) może być stosowana, jeżeli pomaga to w zrozumieniu eksponatu. Powinna być ona jednak ograniczona do głównych rozdziałów planu. Doświadczenie wskazuje, iż wystarczającym jest dwójkowy/trójkowy system numeryczny/literowy.

W uzupełnieniu planu, wstępna karta tytułowa może podkreślać temat.

3.2.2. Rozwinięcie

Analiza zarówno tematu jak i odpowiedniego materiału, opierająca się na głębokiej wiedzy tematycznej i filatelistycznej jest niezbędna dla najlepszego rozwinięcia tematycznego. Umożliwia ona zręczną selekcję każdego waloru, jego prawidłowe rozmieszczenie i kolejność, jak również związane z tym opisy. Jest to konieczne dla zapewnienia właściwego zrozumienia przedstawianych współzależności pomiędzy walorem a tematem.

Ukazuje się to poprzez:

- selekcję jak najbardziej odpowiedniego materiału dla każdego opisanego szczegółu tematycznego.
- zrównoważone wykorzystanie walorów według znaczenia tematycznego szczegółu, które one popierają. Liczba walorów filatelistycznych dostępnych dla danego szczegółu nie powinna stanowić podstawy do ich włączenia do eksponatu.
- dokładną aranżację tematyczną pokazywanych walorów na jednej karcie według kolejności „opowiadania”. Prawidłowa kolejność jest priorytetowa w stosunku do wyglądu karty.

Stąd też, aby osiągnąć zaawansowany poziom opracowania, prosta klasyfikacja walorów filatelistycznych związanych z tematem jest konieczna, ale nie jest wystarczająca.

Tekst tematyczny

Tekst tematyczny:

- poprzez łączenie ukazanych walorów ilustruje logiczną sekwencję rozwinięcia. Dobre połączenie jest efektywne i zwarte, bez zbędnych informacji. Wymaga to, aby tekst był na tyle płynny, aby przedstawić nić przewodnią rozwinięcia.
- objaśnia tematyczną kwalifikację waloru, jeśli jest to konieczne.
- dostarcza odpowiedniej informacji o szczegółach tematycznych znaczków i dokumentów.

Każde objaśnienie tematyczne musi być ściśle związane z prezentowanym materiałem, a każde stwierdzenie musi być udokumentowane przez odpowiedni tematycznie walor filatelistyczny, w innym przypadku osłabia to rozwinięcie tematyczne.

Jeśli nawet języki FIP nie są obowiązkowe dla tekstu tematycznego i filatelistycznego, wystawcom, którzy zamierzają wystawiać eksponat na wystawach międzynarodowych usilnie zaleca się przedstawienie ich eksponatów w jednym z tych języków (patrz GREV-PZF, Art. 3).

3.2.3. Innowacja

Ekspонат powinien ukazać osobistą pracę wystawcy, podkreślając wyniki jego/jej zdolności do innowacji. Wymaga to osobistego wysiłku w zakresie studiów, badań i wyobraźni i nie może wynikać z prostego, mechanicznego powielania istniejących opracowań. Aby osiągnąć postęp, wystawcy mogą korzystać z wszystkich dostępnych źródeł dotyczących tematu (to jest literatury tematycznej i filatelistycznej jak również z innych zbiorów).

3.3. Kwalifikacja materiału filatelistycznego

Gdy związek pomiędzy walorem a tematem nie jest oczywisty, krótki opis tematyczny jest zawsze konieczny. Walory bez ukazanego związku z tematem powinny być wykluczone.

W czasie wyboru kwalifikowanego materiału do ekspozycji, pierwszeństwo i większą wagę należy przyznać:

- walorom tego typu, które stanowią kamienie milowe filatelistyki (przykładowo znaczkom, całostkom, kasownikom i datownikom), w przeciwieństwie do walorów o mniejszym znaczeniu pocztowym, nawet wtedy, gdy ich wydanie lub stosowanie było w pełni autoryzowane przez pocztę.
- wydaniom zawierającym informację, której treść – z politycznego, historycznego, kulturalnego, ekonomicznego i/lub podobnego punktu widzenia - jest bezpośrednio związana z krajem wydania. Należy unikać wydań spekulacyjnych, które wykorzystują „trendy mody” w filatelistyce tematycznej (te wątpliwe walory w zasadzie powinny być całkowicie wykluczone), ze szczególnym zwróceniem uwagi na wydania niezgodne z kodeksem etyki UPU.
- normalnym wydaniom, w przeciwieństwie do dodatkowych równoległych wydań nieperforowanych (znaczki i bloczki).
- autentycznie kasowanym walorom, w przeciwieństwie do kasowanych na czyjeś zamówienie.
- przesyłkom autentycznie przewiezionym pocztą ze stosownymi osteplowaniami, w przeciwieństwie do zwykłych dokumentów pamiątkowych i podobnych walorów tworzonych dla zadowolenia zbieraczy, np. ozdobne FDC (nawet wtedy, gdy są wydawane przez pocztę) oraz kartom maksimum.
- walorom z rzeczywistego obiegu pocztowego z prawidłową opłatą pocztową i odpowiednimi osteplowaniami tematycznymi, w przeciwieństwie do osteplowań grzecznościowych, często z niepełną opłatą pocztową lub nawet gorzej, osteplowań na kopertach bez znaczków (jeżeli nie wynikają one z przywileju zwolnienia od opłaty pocztowej).
- dokumentom z różnymi adresami indywidualnymi, w przeciwieństwie do całostek i całości otrzymywanych w wyniku abonamentu.
- prawidłowym opłatom pocztowym, w przeciwieństwie do opłat zawyżonych z powodów filatelistycznych (np. całe serie).
- frankaturom mechanicznym z właściwą opłatą pocztową, w przeciwieństwie do grzecznościowych osteplowań "000", chyba, że te ostatnie są wzorami lub mają uzasadnione pocztowe znaczenie.

Wyjątki od tych kryteriów mogą być pokazane tylko wtedy, gdy są właściwie uzasadnione.

Względna rzadkość lub niezwykle cechy charakterystyczne prób, szkiców, odmian i podobnych walorów może podwyższyć poziom filatelistyczny ekspozycji. Dlatego też popularne odmiany (np. małe niuanse koloru) nie odgrywają większego znaczenia i z dużym prawdopodobieństwem mogą wpływać niekorzystnie na rozwinięcie tematu. Gdy odmiany jasno nie przedstawiają związku z tematem, jako punkt odniesienia powinien być pokazany także walor normalny.

Popularne znaczki i dokumenty są właściwe, gdy najlepiej reprezentują ważne szczegóły tematyczne.

Użycie kart maksimum powinno być ograniczone do kilku znaczących walorów głównie po to, aby zwiększyć zrozumienie informacji tematycznej na znaczku. Dodatkowo do koniecznej zgodności tematu, czasu i daty, jak zdefiniowano to w zasadach maksimafilii, walory te winny posiadać kasownik związany z tematem.

Użycie znaczków fiskalnych do celów fiskalnych winno być ograniczone do kilku znaczących walorów, a to głównie w celu podniesienia rozwinięcia tematycznego w bardzo ważnych punktach tematu, które nie mogą być przedstawione inaczej. Użycie tych walorów należy właściwie uzasadnić.

Badania filatelistyczne

Walory i dokumenty pocztowe przedstawiają liczne odmiany materiału filatelistycznego. Jeśli ten materiał posiada znaczenie tematyczne i filatelistyczne, wtedy zaleca się zwięzłe i wyważone badania filatelistyczne tak, aby materiał ten był odpowiednio ukazany.

W ekspozycji tematycznej badania filatelistyczne winny spełniać kryteria filatelistyki tradycyjnej (rozwinięcie, odmiany), historii poczty (użycie, drogi pocztowe, sposoby transportu, markofilia), lub każdej innej pocztowo – filatelistycznej dziedziny. Badania filatelistyczne mogą wykorzystywać istniejące źródła dla dalszych badań własnych. Aby zapewnić wyważenie ekspozycji, celem tych badań nie powinna być kompletność, ale obecność najbardziej znaczących osobliwości filatelistycznych. Zakres studiów winien być proporcjonalny do stopnia specjalizacji ekspozycji.

Badania filatelistyczne, o ile są włączone, łączą się z rozwinięciem tematycznym nie wpływając na płynność opracowania ekspozycji. Tekst tematyczny winien być kontynuowany równoległe z badaniami tak, by nie występowały przerwy zakłócające tok narracji.

Tekst filatelistyczny

Tekst filatelistyczny może być użyty wtedy, jeżeli specyficzne cechy waloru nie są łatwo rozpoznawalne, dla dokumentowania użycia znaków fiskalnych lub, gdy opisywany jest wynik badań filatelistycznych. Określenia zachwalające w stylu katalogów aukcyjnych są niewłaściwe.

3.4. Prezentacja

Określenia zawarte w GREV-PZF pasują do ekspozycji tematycznych; stąd też nie ma specyficznego artykułu w niniejszym SREV.

Artykuł 4. Kryteria oceny

4.1. Opracowanie i znaczenie tematyczne

4.1.1. Tytuł i plan

Tytuł określa ogólną koncepcję, która następnie jest budowana poprzez plan. Niezgodności pomiędzy tytułem i planem wskazują bądź to na nieodpowiednie rozbitcie elementów tytułu w elementy planu, bądź też na nieodpowiednią syntezę jego struktury w wybranym temacie.

Karta z planem, która zapewnia wgląd w temat, musi być pokazana na początku ekspozycji. Nieuczynienie tego powoduje automatyczną utratę 3. punktów. Wymagania dla poprawnego, logicznego i zrównoważonego planu rozbitego na podziały i podpodziały są zdefiniowane następująco:

- poprawność: plan winien być dokładny, rzetelny naukowo i rozsądny.
- logiczność: kolejność głównych rozdziałów i ich podpodziałów musi być racjonalna, bez rozdziałów zbytecznych lub źle umieszczonych.
- wyważenie: to samo znaczenie winno być poświęcone różnym rozdziałom, zgodnie z ich znaczeniem tematycznym a dostępny materiał pokrywa wszystkie główne aspekty konieczne do rozwinięcia tematu.

4.1.2. Rozwinięcie

Prawidłowe zebranie i rozmieszczenie walorów, włączając w to poszczególne walory na każdej karcie, demonstrowane jest przez dobrze zrozumiałą, prawidłową i płynną nić rozwinięcia. Źle rozmieszczone walory czynią rozwinięcie niejasnym i trudnym do zrozumienia.

Wyważenie jest demonstrowane poprzez głębokie i w odpowiednim zakresie zwrócenie uwagi na liczne szczegóły tematyczne, zgodne z ich znaczeniem w temacie. Odnosi się to również do badań filatelistycznych.

4.2. Wiedza, osobiste studia i badania

GREV rozważa „wiedzę filatelistyczną i wiedzę z nią związaną”, która może być postrzegana jako wynik dwóch składników:

- wiedzy związanej z „koncepcją”. W prawie wszystkich klasach ma ona charakter pocztowy i filatelistyczny: wydania, zastosowanie, druk, taryfy, drogi, usługi itd. W filatelistyce tematycznej „koncepcja” posiada charakter tematyczny: samochody, mosty, historia, przyroda, sport itd.; stąd wiedza tematyczna to ta, która opiera się na osobistych studiach i badaniach oraz logicznej wiedzy dotyczącej tematu.
- „wiedzy filatelistycznej”, która związana jest z materiałem użytym do poparcia koncepcji. Ten składnik jest wspólny dla wszystkich klas.

4.2.1. Wiedza tematyczna i związane z nią osobiste studia i badania

Wiedza tematyczna odnosi się do ogólnej wiedzy tematu, która wyraża się wyborem walorów, ich korelacją i stopniem odpowiedniości towarzyszącego tekstu: prawidłowe tematyczne użycie materiału wyrażone jest stopniem odpowiedniości pokrycia specyficznych szczegółów tematycznych.

Wiedza tematyczna jest również ukazywana poprzez zastosowanie materiału posiadającego kwalifikację tematyczną, która na pierwszy rzut oka nie jest oczywistą i musi być odkryta przez wystawcę.

Wiedza tematyczna zakłada nieobecność błędów tematycznych i unika pretekstów dla włączania materiału nie związanego bezpośrednio z tematem lub niekoniecznych materiałów z pogranicza.

Poziom studiów i badań tematycznych oceniany jest poprzez zwrócenie uwagi na dostępne wcześniejsze badania tematu, a celem tego jest ocena, w jakim stopniu w opracowaniu skorzystano z dostępnej literatury filatelistycznej i tematycznej, katalogów oraz udokumentowanych badań. Następnie aspekty te będą porównane z osobistymi studiami i badaniami ukazanymi w ekspozycji.

4.2.2. Wiedza filatelistyczna i związane z nią osobiste studia i badania

Pełna zgodność z zasadami filatelistyki dotyczy – przykładowo – obecności walorów nieodpowiednich dla celów kolekcjonerskich z powodu ich stanu (np. wycięte znaczki lub całości pocztowe, niewłaściwe karty maksimum).

Obecność i wyważone użycie wszystkich różnorodnych typów materiału filatelistycznego winno być osiągnięte poprzez prezentowanie walorów z wszystkich okresów i z jak największej liczby krajów, w ramach możliwości danego tematu.

Stosowność dokumentów pocztowych obejmuje ich filatelistyczną właściwość, włączając liczbę i uzasadnione użycie walorów „z pogranicza”, jeśli są takowe, jak również wybór walorów o prawdziwym znaczeniu filatelistycznym a nie poprzez walory ekstrawaganckie.

Osobiste studia i badania filatelistyczne ukazywane są przez obecność:

- materiału, który
  - nie był jeszcze badany w danym temacie, lub był mało badany,
  - odnosi się do niezwykłego pola zbieractwa.
- studia filatelistyczne prezentujące prawdziwe, dobrze udokumentowane i głębokie analizy filatelistyczne, a które nie są pretekstem dla pokazania wielu walorów bez poważnej podstawy filatelistycznej.

4.3. Stan i rzadkość

Stan opiera się na przyjętych w filatelistyce ogólnych kryteriach oceny. Dla materiału nowoczesnego dobry stan jest warunkiem niezbędnym. Książeczki znaczkowe winny być prezentowane w całości wraz ze znaczkami

Kasowniki muszą być wyraźne i pozwalać na to, aby wzór znaczka, jeśli jest on tematycznie odpowiedni, był dobrze widoczny.

Rzadkość opiera się na takich obiektywnych kryteriach jak uznana w pełnym zakresie rzadkość i trudność w nabyciu.

Aby podnieść poziom filatelistyczny koniecznym jest, aby użyte odmiany, próby, szkice były rzadsze niż samo wydanie definitywne. To samo odnosi się do bloków, pasków itp.

Oczywistym jest, iż walory, które – chociaż są bardzo rzadkie – nie posiadają lub posiadają niewystarczającą współzależność z tematem, nie powinny być włączane do oceny tego kryterium.

4.4. Prezentacja

Wysiłki wystawcy ukazywane są poprzez ułożenie walorów i tekstu na odpowiednich kartach wystawowych.

Prezentacja oceniana będzie na podstawie:

- jasności wystawionego eksponatu,
- jasności tekstu,
- ogólnego estetycznego wyważenia eksponatu.

Artykuł 5. Ocena eksponatu

Sędziowie tematyczni muszą wypełnić arkusz oceny, mający na celu dostarczenie wskazówek dla gruntownego i zgodnego sędziowania.

Obecność podrabianych, fałszowanych lub reperowanych walorów, o ile nie są oznaczone jako takie, spowoduje obniżenie oceny eksponatu, zgodnie z raportem specjalnego zespołu ekspertów powołanego na każdą wystawę.

Reprinty (wznowione wydania, przyp. tłum.) muszą być prezentowane jako takie. Słabe lub wyblakłe kasowniki nie mogą być retuszowane na całości; w zamian za to kopia kasownika winna być zretuszowana i pokazana obok waloru.

Dlatego zbieraczom zaleca się, aby przed włączeniem wątpliwego waloru do eksponatu poddać go ekspertyzie a oryginał poświadczenia winien być włożony za kartę, w tej samej przezroczystej osłonie karty. Jeśli zamiast oryginału dysponuje się fotokopią, winna być ona potwierdzona przez federację (w Polsce PZF, *przyp. tłumacza*). Jako alternatywa, komisarz – o ile to konieczne – może poświadczenie przywieźć ze sobą. Niezależnie, w jaki sposób udostępnia się poświadczenie, na końcu tekstu filatelistycznego dotyczącego waloru poddanego ekspertyzie należy umieścić pogrubioną czcionką skrót „e”, a więc (e).

Tłumaczenie Prof. L.K. Malendowicz, lipiec 2006

Niniejszy Regulamin zatwierdzony został uchwałą Zarządu Głównego Polskiego Związku Filatelistów nr 21/XIX/2007/ZG PZF z dnia 18.11.2007 r. i wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 2008 roku. Z dniem opublikowania niniejszego Regulaminu tracą moc obowiązującą wszystkie poprzednie wersje regulaminów specjalnych dotyczących oceny eksponatów na wystawach konkursowych PZF.